

A gravel path leads through a lush forest of green trees and bushes. In the distance, a white building with a dark doorway is visible. The sky is blue with some clouds.

KARTLEGGING AV TILGJENGELIGHET I FRILUFTSOMRÅDER 2023

Trollfjell Friluftsråd

Innhold

Innledning.....	2
Bakgrunn	2
Organisering	2
Økonomi	2
Metode og datainnsamling.....	2
Oppnådde resultater.....	3
Kartlagte friluftsområder	3
Friluftsområder med potensiale for svært god tilrettelegging	4
Generelle anbefalinger for tilgjengelighet.....	4
Prosjektets bidrag til økt tilgjengelighet.....	5
Vedlegg.....	5
Vedlegg A: Kartlagte og vurderte områder.....	5
Vedlegg B: Klassifisering av tilgjengelighet.....	5
Vedlegg C: Detaljert regnskap og timelister	5

Forside: Sundshopen, Sømna.

Innledning

Bakgrunn

Om prosjektet:

Kartverket bidrar til å kartlegge tilgjengelighet i byer, tettsteder og friluftsområder, og offentliggjør alle registrerte data. I 2023 har Kartverket gitt tilskudd til Trollfjell Friluftsråd til å kartlegge tilgjengelighet i friluftsområder i alle 6 medlemskommuner: Vevelstad, Vega, Brønnøy, Sømna, Bindal og Leka.

Samtlige kommuner har påbegynt arbeidet med sti- og løypeplaner (friluftslivets ferdselsårer) i samarbeid med friluftsrådet. Dette innebærer registrering av turruter i nærmiljøet og forslag til nye ruter og tiltak. I den forbindelse har det vært nyttig med oppdatert informasjon om tilgjengeligheten i friluftsområder. Forrige kartlegging av tilgjengelighet i regionen ble gjennomført i 2009 og 2010.

Organisering

Prosjekteier: Trollfjell Friluftsråd

Prosjektleder: Bergliot Kulsrud Storruste

Samarbeidspartnere og bidragsyttere: Kommunene Vevelstad, Vega, Brønnøy, Sømna, Bindal og Leka og, lokale funksjonsråd i medlemskommunene og Helgeland rehabilitering.

Prosjektets varighet: 01.05.2023 - 01.10.2023.

Økonomi

Prosjektkostnadene har vært i henhold til revidert budsjett. Friluftsrådet søkte om tilskudd på 100 000 fra Kartverket og fikk innvilget 90 000.

Utgifter	Timer	Beløp
Personalkostnader Trollfjell friluftsråd	137,5	kr 96 250
Innsats kommuner og samarbeidspartnere	27	kr 18 900
Utgifter til utstyr (digitalt vater)		kr 1 648
Reiseutgifter		kr 6 483
SUM		kr 123 281

Finansiering	Beløp
Kartverket	kr 90 000
Egeninnsats Trollfjell Friluftsråd	kr 14 381
Egeninnsats kommuner og samarbeidspartnere	kr 18 900
SUM	kr 123 281

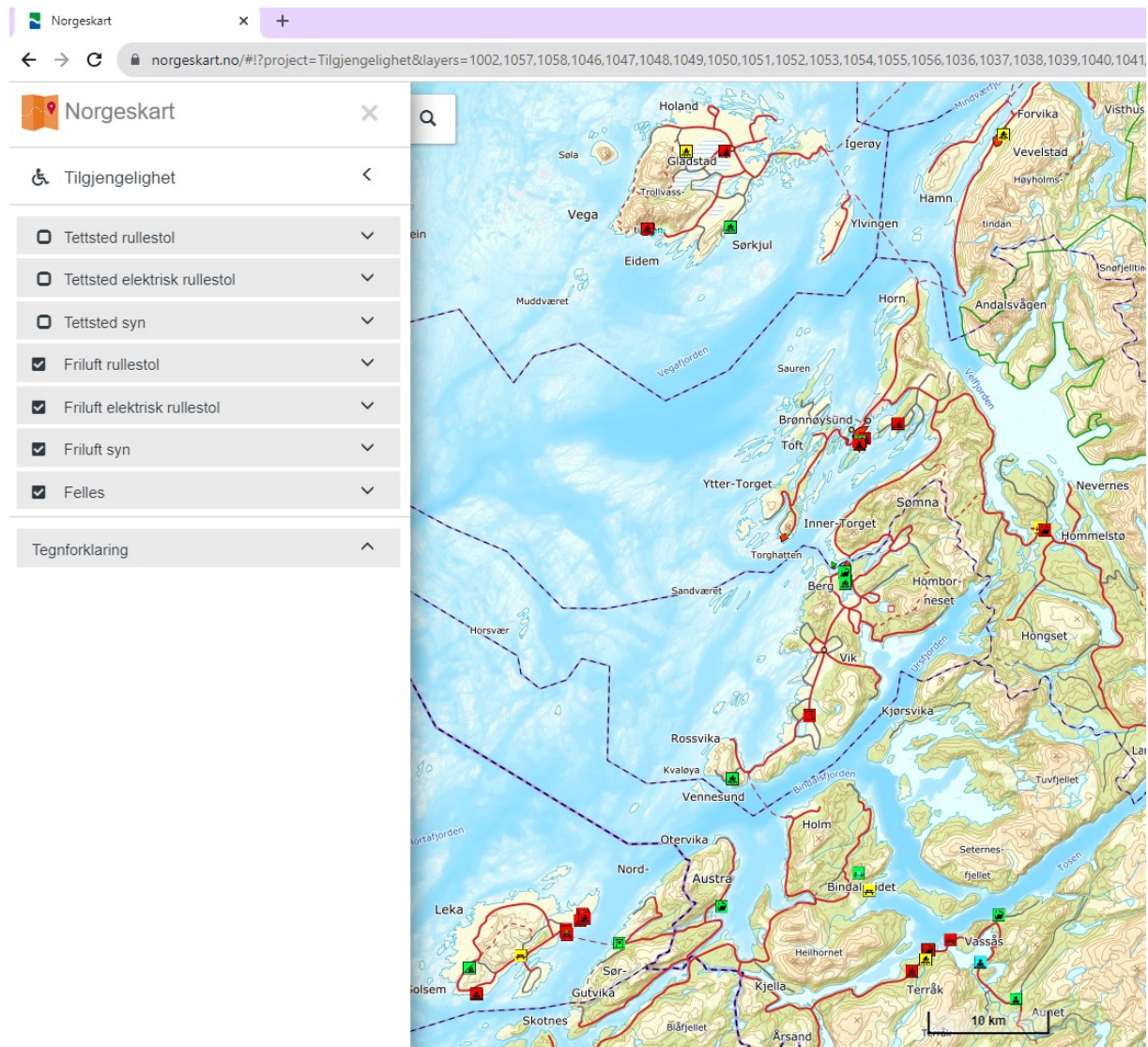
For detaljert timeliste og regnskap, se vedlegg C.

Metode og datainnsamling

I forkant av kartleggingen deltok Bergliot Kulsrud Storruste, som representant for Trollfjell Friluftsråd, på et dagskurs i regi av Kartverket om krav til universell utforming og bruk av app for registrering av tilgjengelighet i friluftsområder. Kartverkets veileder knyttet til kartlegging av tilgjengelighet ble også aktivt brukt i felt. Kartleggingen foregikk over totalt 7 arbeidsdager i perioden juli-september 2023.

Selve kartleggingen besto i registrering i Kartverkets app for tilgjengelighet i tettsteder og friluftsområder. Målinger har blitt gjort med målebånd og digitalt vater. Hvert registrerte objekt har blitt fotografert og bildene er offentlig tilgjengelig sammen med beskrivelsen av objektene på norgeskart.no under temakartet *tilgjengelighet*. Databasen kan også lastes ned i ulike filformat fra [Geonorge.no](https://geonorge.no) eller ved å bruke wms-tjeneste. Her vil man også få tilgang til forbedringsforslag som er lagt inn under enkelte objekter.

Oppnådde resultater

Figur 1: Kartutsnitt fra norgeskart.no med temalaget "tilgjengelighet" som har blitt oppdatert i 2023. Utsnittet viser områdene som er blitt kartlagt.

Kartlagte friluftsområder

Totalt 30 områder er blitt registrert og kartlagt i Kartverkets app for tilgjengelighet i friluftsområder i løpet av sommeren 2023. De kartlagte friluftsområdene har blitt valgt ut med bakgrunn i turbeskrivelser og kommunikasjon med kommunene. Det har blitt gjennomført møter med administrasjonen i samtlige kommuner, med ansvarspersoner innenfor folkehelse, samfunnsutvikling,

teknisk etat og personer i råd for bevegelseshemmede. I tillegg ble det innhentet forslag fra Helgeland Rehabilitering i Sømna kommune.

Vedlegg A inneholder beskrivelse av alle områder som er kartlagt og vurdert for kartlegging. Ved befaringsvise viste det seg at flere av de foreslåtte områdene krevde omfattende tiltak for tilrettelegging for universell utforming. Disse ble ikke kartlagt med kartverkets app, men er likevel listet opp i vedlegg A. Det ble ikke tid til å kartlegge alle aktuelle områder, så det anbefales å videreføre kartlegging i noen av kommunene ved en senere anledning.

Friluftsområder med potensiale for svært god tilrettelegging

Etter orienteringsmøter med kommunene vil Trollfjell Friluftsråd anbefale at følgende områder prioriteres:

- Bindal:
 - Bøkestadvatnet: Veldig populært, barnevennlig og velholdt friluftsområde.
 - Terråkelva: Svært kort vei fra sykehjem og tettstedet Terråk
- Brønnøy:
 - Svarthopen: Et friluftsområde som er veldig mye brukt av lokalbefolkningen. Området ligger tett på sykehjem.
 - Frøkenosen: Veldig sentrumsnært område.
 - Torghatten: Det populære turmålet er under oppgradering i forbindelse med prosjektet nasjonale turistveier.
- Leka:
 - Kong Herlaugs haug: Den mest tilgjengelige turveien i kommunen. Interessant område med tanke på både kultur og natur.
 - Bukkatalgen/Ivarshallaren: De mest tilgjengelige turveiene i Skeisnesset, et utvalgt naturlandskap og populært friluftsområde. Bukkatalgen er også del av geologiløypa.
- Sømna:
 - Kvennvika: Statlig sikret friluftsområde. Populært for turister og lokalbefolkning.
 - Sørstraumveien: Større, tilgjengelig område i umiddelbar nærhet til Berg sentrum. Gode muligheter for utvidelse av turvei/friluftsområde.
 - Sundshopen: Stoppested for nasjonale turistveier åpnet i 2023.
- Vega:
 - Sundsvoll: Statlig sikret friluftsområde. Svært populært for lokalbefolkning og turister.
 - Eidem: Statlig sikret friluftsområde. Svært populært for lokalbefolkning og turister.
 - Holmvatnet: Velholdt og populært friluftsområde for lokalbefolkning.
- Vevelstad:
 - Åsmyra nærturområde: Område i sør er delvis tilgjengelig og er mye brukt av lokalbefolkning. Det er stort potensiale i området i nord og gode muligheter for å oppgradere og knytte sammen flere områder.

Generelle anbefalinger for tilgjengelighet

Kartleggingen av friluftsområder i Trollfjell viser at det ofte gjenstår små og lite kostnadskrevenne tiltak for at friluftsområdene skal bli godt tilrettelagt for rullestol. Basert på råd i forbindelse med kurs hos Kartverket og observasjoner i de kartlagte kommunene er det listet opp noen generelle anbefalinger for å gjøre friluftsområder mer tilgjengelig. Det kan være fordelaktig å formidle disse anbefalingene til de som utfører den viktige jobben med å fysisk tilrettelegge områder i forkant av tilretteleggingen.

- Prioriteringer: Det er ikke realistisk eller et mål å tilrettelegge alle friluftsområder for alle. Det anbefales å prioritere ett eller noen få områder i hver kommune og tilrettelegge disse svært godt.
- Sittegrupper og benker:
 - o Ved å forlenge bordplaten på den ene siden av bordet (utstikk) blir det mulig for rullestolbrukere å komme inntil bordet med rullestol.
 - o Ryggstøtte på benk øker tilgjengeligheten.
 - o Å unngå innsteg til benken i sittegrupper øker tilgjengeligheten.
 - o Se klassifisering av tilgjengelighet (vedlegg B) for krav til høyde på benk og bord.
- Tilkomst: Benker og sittegrupper er ofte utilgjengelige på grunn av ujevnt underlag i området rundt. Dette kan ofte løses med å rutinemessig fjerne vegetasjon og legge grus helt fram til benken.
- Veidekke: Må være jevnt og fast for å være tilgjengelig. Finkornet grus er fastere enn grov grus.
- Ramper: Korte ramper er ofte for bratte. Ved å bygge en lenger rampe vil stigningen bli jevnere. Ofte oppstår det en terskel fra rampe og ned til bakken. Da kan det legges grus over enden på rampen for å fjerne terskel. Armlene på rampe vil også bidra til å øke tilgjengeligheten.
- Ledelinjer: Taktile og/eller visuelle ledelinjer er viktig for at synshemmede kan oppdage grenser, som for eksempel ytterkanten av en turvei. Lys grus på turveier kan skape en god visuell ledelinje.

Prosjektets bidrag til økt tilgjengelighet

Prosjektet har bidratt til et solid kunnskapsløft internt i Trollfjell Friluftsråd om hvordan friluftsområder kan gjøres mer tilgjengelige. Det kommer til å bli brukt når nye planer for friluftsområder skal utarbeides. Inntrykket er at samtlige kommuner har fått en god oversikt over tilgjengeligheten i egen kommune og hvordan arbeidet kan fortsette slik at tilgjengeligheten i friluftsområder blir forbedret. Noen av de prioriterte områdene har allerede blitt lagt inn i kommunale planer for sentrumsutvikling og friluftslivets ferdsselsårer.

Prosjektet har gitt en verdifull oversikt over områder som bør kartlegges i fremtiden, så forholdene ligger til rette for videre kartlegging og mer kunnskapsøkning omkring tilgjengelighet i de seks medlemskommunene til Trollfjell Friluftsråd.

Vedlegg

Vedlegg A: Kartlagte og vurderte områder

Vedlegg B: Klassifisering av tilgjengelighet

Vedlegg C: Regnskap og timelister